

Република Србија
УСТАВНИ СУД
Број: VУ- 108/2020
31. 07. 2020. године
Београд

Уставни суд, Мало веће у саставу: председник Суда Снежана Марковић, председник Већа и судије др Владан Петров и др Тамаш Корхец (Korhecz Tamás), чланови Већа, на основу члана 167. став 2. тачка 5. Устава Републике Србије, на седници одржаној 29. јула 2020. године, донео је

ЗАКЉУЧАК

Одбацују се захтеви Групе грађана „СЕРГЕЈ ТРИФУНОВИЋ – ПОКРЕТ СЛОБОДНИХ ГРАЂАНА“, Београд и Српске радикалне странке, Београд, за одлучивање о изборном спору.

Образложење

Уставном суду су 14. и 16. јула 2020. године достављена два поднеска, означена као „уставносудска жалба у коначној изборној ствари“ и "уставна жалба", а којима су, сагласно члану 167. став 2. тачка 5. Устава, поднети захтеви да Уставни суд поништи Извештај о укупним резултатима избора за народне посланике Народне скупштине ("Службени гласник РС", број 96/20), који је донела Републичка изборна комисија на седници одржаној 5. јула 2020. године.

У поднеску од 14. јула 2020. године се наводе три основна разлога због којих се оспорава уставност и законитост Извештаја: прво, подносилац сматра да је Републичка изборна комисија објавила Извештај преурањено, јер се пред Управним судом воде поступци поводом великог броја жалби различитих актера изборног процеса; друго, да постоје озбиљни процесни пропусти и материјални недостаци у изборном поступку који су од утицаја на коначне резултате избора; и треће, да поновљено одлучивање о приговорима учесника на изборима, након поништавања првостепеног решења Републичке изборне комисије, није спроведено у складу са законом (гласање електронским путем). Поред поништавања оспореног Извештаја, подносилац тражи да, до окончања овог поступка, Уставни суд донесе привремену меру којом се одлаже извршење расподеле посланичких мандата према оспореном Извештају.

У поднеску од 16. јула 2020. године се наводи да су избори за Народну скупштину, који су одржани 21. јуна 2020. године и поновљени 1. јула 2020. године „апсолутно нерегуларни, па самим тим и нелегитимни“. У прилог овом наводу, подносилац истиче следеће: неке изборне радње Републичка изборна комисија је предузимала пре расписивања избора, што је супротно одредбама Закона о избору народних посланика; Закон о избору народних

посланика мењао се усред изборног поступка, чиме су учесници у изборном поступку имали различите услове; указивање на већи број неправилности приликом предаје изборних листа; изношење става да одредбе члана 87. Упутства за спровођење избора за народне посланике Народне скупштине, расписаних за 21. јун 2020. године, нису у складу са Законом о избору народних посланика, као ни одредбе Упутства о гласању на изборима за народне посланике Народне скупштине, расписаних за 21. јун 2020. године, на територији АП Косово и Метохија, којима је предвиђено да се утврђивање резултата обавља ван бирачког места у граду Врању и Рашкој; предвиђена могућност да се бирачи за гласање ван бирачког места могу пријављивати бирачком одбору преко радног тела два дана пре отварања бирачког места; указивање на неправилности у раду Републичке изборне комисије приликом одлучивања о поднетим приговорима, као и при утврђивању резултата гласања; одржавање „електронских“ седница Републичке изборне комисије. У погледу проглашења резултата избора, подносилац наводи да су резултати избора проглашени на тзв. електронској седници, што, према његовом схватању, значи да седница Комисије није ни одржана, односно да је на тај начин члановима Комисије ускраћено право да расправљају како о самом Извештају, тако и о управо одржаним изборима. Подносилац сматра да је гласање мејлом без електронског потписа неважеће и закључује да резултати последњих парламентарних избора у ствари нису ни проглашени, нарочито имајући у виду да Извештај мора лично да потпише сваки члан Републичке изборне комисије, или бар чланови који изборе сматрају регуларним и законитим. Подносилац указује да је на исти начин већина у Републичкој изборној комисији 15. јула 2020. године извршила и доделу мандата изабраним народним посланицима. На крају, поред захтева за поништај Извештаја о укупним резултатима избора за народне посланике Народне скупштине, подносилац тражи да Уставни суд поништи поступак доделе мандата народним посланицима на основу овог извештаја, као и да донесе привремену меру којом се забрањује конституисање сазива Народне скупштине на основу наведеног Извештаја.

Полазећи од садржине захтева из наведених поднесака и достављене документације, Уставни суд је најпре утврдио да се у конкретном случају не ради о уставним жалбама из члана 170. Устава (иако су поднесци погрешно означени управо као „уставносудска, односно уставна жалба“), нити о жалбама на одлуку донету у вези са потврђивањем мандата народних посланика из члана 101. став 5. Устава, тако да су захтеви подносиоца у овом уставносудском предмету означени као захтеви за одлучивање о изборном спору за које законом није одређена надлежност судова, сагласно члану 167. став 2. тачка 5. Устава. И сами подносиоци су означили наведену уставну одредбу као правни основ за подношење „уставносудске, односно уставне жалбе“.

У спроведеном претходном поступку Уставни суд је утврдио:

У Републици Србији су 21. јуна 2020. године одржани избори за народне посланике Народне скупштине, који су поновљени на 234 бирачка места 1. јула 2020. године.

Републичка изборна комисија је, на седници одржаној 5. јула 2020. године, утврдила Извештај о укупним резултатима избора за народне посланике Народне скупштине, који је објављен у "Службеном гласнику РС", број 96/20, а чији поништај се тражи поднетим захтевима.

Након тога, Републичка изборна комисија је на седници одржаној 15. јула 2020. године, донела је Одлуку о додели мандата народних посланика Народне скупштине, која је објављена у "Службеном гласнику РС", број 99/20.

Уставом Републике Србије је утврђено да Уставни суд одлучује о изборним споровима за које законом није одређена надлежност судова (члан 167. став 2. тачка 5.). У складу са одредбом члана 101. став 5. Устава, Уставни суд одлучује и о жалби изјављеној против одлуке Народне скупштине о потврђивању мандата.

Законом о Уставном суду ("Службени гласник РС", бр. 109/07, 99/11, 18/13-Одлука УС, 40/15-др.закон и 103/15) прописано је: да захтев за одлучивање о изборном спору за који законом није одређена надлежност судова може поднети сваки бирач, кандидат за председника Републике, односно посланика или одборника, као и подносилац предлога кандидата, да захтев садржи разлоге и доказе због којих се тражи одлучивање о изборном спору, као и да се захтев може поднети најкасније у року од 15 дана од дана окончања изборног поступка који се оспорава (члан 75.).

У погледу утврђивања чињенице да ли се у конкретном случају ради о изборном спору за који законом није одређена надлежност судова, Уставни суд је пошао од одредаба Закона о избору народних посланика („Службени гласник РС“, бр. 35/2000, 57/03 - УС, 72/03 - др. закон, 18/04, 85/05 - др. законик, 101/05 - др. закон, 104/09 - др. закон, 28/11 – УС, 36/11, 12/20 и 68/20), којима је уређена заштита изборног права. Тако је одредбама чл. 93. до 97. овог закона прописано: да су органи надлежни за спровођење избора дужни да у току изборног поступка обавештавају бираче о њиховим изборним правима и о начину заштите тих права (члан 93.); да сваки бирач, кандидат за посланика и подносилац изборне листе има право на заштиту изборног права, по поступку утврђеном овим законом (члан 94.): да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у поступку предлагања односно избора, да се приговор против одлуке, радње или пропуста бирачког одбора подноси Републичкој изборној комисији, да се приговор из ст. 1. и 2. овог члана подноси у року од 24 часа од часа кад је донета одлука односно извршена радња коју подносилац приговора сматра неправилном, односно од часа кад је учињен пропуст (члан 95.); да Републичка изборна комисија доноси решење у року од 48 часова од часа пријема приговора и доставља га подносиоцу приговора и свим подносиоцима изборних листа, да ако Републичка изборна комисија усвоји приговор, поништиће одлуку или радњу, да ако Републичка изборна комисија по приговору не донесе решење у роковима предвиђеним овим законом, сматраће се да је приговор усвојен (члан 96.); да се против сваког решења Републичке изборне комисије донетог по приговору може изјавити жалба Управном суду, да се жалба подноси преко Републичке изборне комисије у року од 48 часова од пријема решења, да је Републичка изборна комисија дужна да у року од 24 часа од пријема жалбе достави Управном суду приговор и све потребне списе, да Управни суд одлучује по жалби сходном применом одредаба закона којим се уређује поступак у управним споровима, да ће се одлука по жалби донети најкасније у року од 48 часова од пријема жалбе са списима, да је одлука донета у поступку по жалби правноснажна и против ње се не могу поднети ванредна правна средства предвиђена законом којим се уређује управни спор, да ако суд усвоји

жалбу и поништи изборну радњу, односно изборе, одговарајућа изборна радња, односно избори поновиће се најдоцније за десет дана (члан 97.).

Полазећи од наведених одредаба Закона о избору народних посланика, Уставни суд констатује да је заштита изборног права у току целог изборног поступка који се окончава доношењем одлуке о додели мандата народних посланика, у складу са извештајем о укупним резултатима избора за народне посланике, обезбеђена на основу наведеног закона. Како је одредбом члана 95. став 1. Закона о избору народних посланика прописано да сваки бирач, кандидат и подносилац изборне листе има право да поднесе приговор Републичкој изборној комисији због повреде изборног права у току избора или неправилности у поступку предлагања, односно избора, то је и заштита изборног права у погледу акта који се оспорава поднетим захтевима обезбеђена на начин предвиђен тим Законом, односно подношењем приговора Републичкој изборној комисији, а након тога и подношењем жалбе Управном суду, на шта указује и пракса Управног суда (Уж. 411/12 од 16. маја 2012. године, Уж. 451/16 од 12. маја 2016. године).

С тим у вези, Уставни суд и овом приликом указује на свој став који је изнео у већем броју уставносудских предмета у поступку одлучивања о изборним споровима на основу члана 167. став 2. тачка 5. Устава, који гласи „да је за решавање изборних спорова који настану током изборног процеса и за заштиту изборног права до потврђивања посланичких мандата обезбеђена судска заштита пред Управним судом“ (Закључак Уставног суда VУ-116/2016 од 31. маја 2016. године).

Уставни суд је стога оценио да се у конкретном случају не ради о изборном спору за чије одлучивање је надлежан Уставни суд, сагласно одредби члана 167. став 2. тачка 5. Устава, већ о изборном спору за који је законом одређена надлежност Управног суда. Из тих разлога, Уставни суд је, сагласно одредби члана 36. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, одбацио поднете захтеве због ненадлежности.

Како је Уставни суд одбацио поднете захтеве због ненадлежности, то је и одлучивање о предложеним привременим мерама беспредметно.

Сагласно изложеном, Уставни суд је, на основу одредаба члана 42в став 1. тачка 2) и члана 47. став 1. тачка 1) Закона о Уставном суду, донео Закључак као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
Снежана Марковић, с.р.

За тачност отправка: